

es Ventana ?

II	AREA	DISTR	SECCION	ENTREV	P0	P0A	P1	P2	P3
2	0	0	0	0	1	0	5	2	2
2	0	0	0	0	1	0	5	3	2
2	0	0	0	0	1	0	4	3	2
2	0	0	0	0	1	0	5	2	1
2	0	0	0	0	1	0	4	3	3
2	0	0	0	0	1	0	5	3	3
2	0	0	0	0	1	0	5	3	3
2	0	0	0	0	1	0	4	3	3
3	0	0	0	0	1	0	5	3	2
3	0	0	0	0	2	37	5	3	3
3	0	0	0	0	1	0	5	3	1
3	0	0	0	0	1	0	5	3	3
12	219	297200219	4	7	0	0	0	0	0
13	220	297200220	4	7	0	0	0	0	0
14	221	297200221	4	7	0	0	0	0	0
15	222	297200222	4	7	0	0	0	0	0
16	223	297200223	4	7	0	0	0	0	0
17	224	297200224	4	7	0	0	0	0	0
18	225	297200225	4	7	0	0	0	0	0
19	226	297200226	4	7	0	0	0	0	0
20	227	297200227	4	7	0	0	0	0	0
21	228	297200228	4	7	0	0	0	0	0
22	229	297200229	4	7	0	0	0	0	0
23	230	297200230	4	7	0	0	0	0	0
24	231	297200231	4	7	0	0	0	0	0
25	232	297200232	4	7	0	0	0	0	0
26	233	297200233	4	7	0	0	0	0	0
27	234	297200234	4	7	40	6	0	0	0
28	235	297200235	4	7	40	6	0	0	0
29	236	297200236	4	7	40	6	0	0	0
30	237	297200237	4	7	40	6	0	0	0
31	238	297200238	4	7	40	6	0	0	0
32	239	297200239	4	7	40	6	0	0	0
33	240	297200240	4	7	40	6	0	0	0

Vista de datos Vista de variables

SPSS El procesador esta preparado

Tema 2. Fonts secundàries i documentació

Continguts

- Documentació i informació secundària
 - Tipus de dades i fonts secundàries
 - Dades publicades
 - Dades no publicades
 - Recerques publicades
 - Recerques no publicades
 - Documents personals
 - Mitjans de comunicació de masses
 - Mitjans audiovisuals
 - Altres materials no verbals
- Què hem de tenir en compte en l'ús de fonts secundàries?
- Internet com a font de dades secundàries
- Avantatges i inconvenients en l'ús de documents i fonts secundàries
- Com citar correctament fonts secundàries

Documentació i informació secundària

La documentació és un instrument o tècnica d'investigació social que té com a finalitat obtenir dades i informació a partir de documents escrits i no escrits, susceptibles de ser utilitzats dins dels propòsits d'una recerca en concret.

Utilitats de les fonts secundàries

- Familiaritzar-nos amb el tema d'estudi.
- Estructurar les idees i definir els conceptes per a dissenyar la investigació.
- Conèixer investigacions anteriors sobre el tema d'estudi.
- Obtenir dades empíriques que contextualitzen l'objecte d'estudi.
- Reconstruir facetes d'un fenomen o fet social.
- Incrementar el context temporal de la investigació.
- Ser font d'informació en recerques on no hi ha altres possibilitats.

Documentació i informació secundària

Dades primàries i secundàries

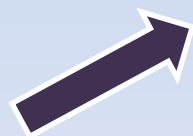
2 tipus de fonts o dades en investigació social

Dades primàries: són aquelles que nosaltres, com a investigadors, obtenim directament de la realitat, arreplegant-les (produint-les) amb els nostres propis instruments. Serveixen per a contrastar la teoria amb la realitat empírica

Dades secundàries: són informacions que ja han sigut produïdes per altres persones o institucions. La utilització de documentació en la investigació social constitueix, per tant, una font secundària.

Utilitats

Com a marc teòric

Com a material empíric

Documentació i informació secundària

Tipus de dades i fonts secundàries

- Dades publicades.
- Dades no publicades.
- Investigacions publicades.
- Investigacions no publicades.
- Documents personals.
- Mitjans de comunicació de masses.
- Mitjans audiovisuals.
- Altres materials no verbals.

Documentació i informació secundària. Tipus de dades i fonts secundàries

Dades publicades

Es tracta de dades, estadístiques i informes publicats per organismes públics o privats.

Tots els països tenen serveis oficials d'estadística (INE, en el cas espanyol; però també a un altre nivell el CIS), responsables en general de portar i processar les dades estadístiques sobre els temes centrals de la societat.

Els organismes locals, provincials i autonòmics també tenen informació estadística (veure, per exemple, l'IVE).

[INE](#)

[CIS](#)

[EUROSTAT](#)

[IVE](#)

[UN Data](#)

[La Caixa](#)

Documentació i informació secundària. Tipus de dades i fonts secundàries

Dades no publicades

Són dades d'entitats privades (esglésies, partits polítics, sindicats, clubs, associacions, etc.) o organismes públics que no necessiten publicar aquesta recerca.

Exemples d'aquest cas podrien ser la llista de persones afiliades a una organització, expedients acadèmics, llistes d'alumnes, llistes de clients, de proveïdors, etc.

Normalment són de difícil accés per a la recerca i per a usar-les (si s'aconsegueix) fan falta diferents gestions i permisos.

Documentació i informació secundària. Tipus de dades i fonts secundàries

Investigacions publicades

Es tracta d'investigacions o estudis publicats per la comunitat científica, per entitats de recerca, per entitats de caràcter social o per organismes públics.

Generalment s'arreglen en forma de llibres, monografies, actes de congressos i, sobretot, en articles científics. En qualsevol cas, constitueixen documents relativament fiables perquè han passat un procés d'avaluació i admissió per part de la comunitat científica.

Els articles científics constitueixen recerques que veuen publicades les seues principals troballes i resultats en revistes científiques, i són un element de documentació clau per a l'investigador.

[Dialnet](#)

[UAsumaros](#)

[CINDOC](#)

[Scholar Google](#)

Documentació i informació secundària. *Tipus de dades i fonts secundàries*

Investigacions no publicades

De vegades, també podem documentar-nos a partir de recerques no publicades. La majoria són projectes científics de diversa índole que no s'han arribat a publicar.

La seua cerca normalment es realitza a partir de bases de dades i repositoris. Per al cas espanyol convé tenir presents en aquest tipus de documents el IEDCYT (Instituto de Estudios Documentales sobre Ciencia y Tecnologia) que depèn del CSIC, o les bases de dades del CIS i de l'INE.

[Repositori de la Universitat d'Alacant](#)

Documentació i informació secundària. Tipus de dades i fonts secundàries

Documents personals

Quan parlem de documents personals en relació amb la investigació social normalment fem referència a autobiografies, cartes, diaris, enregistraments, blogs personals, etc. que han sigut produïts per iniciativa pròpia dels subjectes.

La informació que aporten tenen valor per a la recerca en la mesura que reflecteixen actituds, opinions o conductes dels subjectes en relació amb una sèrie de temes i circumstàncies.

Normalment s'usen amb un objectiu exploratori o descriptiu, ja que el seu estudi no permet en cap cas generalitzacions més enllà de l'univers dels mateixos productors de la informació, és a dir, no es poden traure conclusions sobre persones diferents als seus autors.

Documentació i informació secundària. Tipus de dades i fonts secundàries

Mitjans de comunicació de masses

Les societats modernes, al marge de la producció escrita de documents, generen un enorme volum d'informació en els mitjans de comunicació de masses que pot ser utilitzada també en el marc d'una investigació social. Aquest material apareix en periòdics, revistes, programes de televisió o ràdio, pel·lícules, música, etc.

3 usos bàsics:

- **Font de documentació general:** acostament als esdeveniments o als fenòmens socials que volem investigar. Ens proporcionen documentació sobre els fets socials. No són necessàriament una font fiable (deformació i interpretació dels fets).
- **Font de documentació sobre determinats grups socials:** coneixem a quins grups socials van destinats els diferents continguts comunicatius, podem saber quins són els seus interessos, preferències i discursos. A més, determinats grups socials són productors de mitjans de comunicació (revistes, fullets, propaganda, etc.), la qual cosa pot convertir-se en una font de documentació important per a la recerca social.
- **Font de documentació de l'objecte d'estudi:** si el que estem estudiant és precisament el discurs dels mitjans de comunicació sobre un tema concret.

Documentació i informació secundària. *Tipus de dades i fonts secundàries*

Documents audiovisuals

Els mitjans audiovisuals constitueixen recursos cada vegada més utilitzats pels investigadors per a recollir de forma més precisa la informació de la realitat que volen investigar.

Els registres, ja siguin en àudio, fotografia o vídeo, permeten captar matisos de la informació que no són possibles de percebre amb els documents escrits.

Alguns camps d'ús

- Informació visual: anàlisi sociològica d'escenes.
- Com a estímul per a entrevistes: entrevista fotogràfica.
- Per a fomentar la discussió en grups o debats.
- Com a resultat de la recerca, per a il·lustrar els resultats acompanyant-los d'imatges o enregistraments.

Documentació i informació secundària. *Tipus de dades i fonts secundàries*

Altres materials no verbals

En aquest apartat podem incloure els productes iconogràfics d'una societat, és a dir, pintures, gravats, escultures, arquitectura, mobles, vestits, estris domèstics, etc.

Però també inclou imatges de publicitat, icones mediàtiques, models de consum i, en definitiva, qualsevol material no verbal que contribueixca a comprendre millor quines són les actituds i conductes dels grups socials.

Qüestions que s'han de valorar en l'ús de fonts secundàries

Plantejament del problema

- S'ajusta o no al nostre problema.
- Qui planteja el problema i des d'on ho fa.
- Hipòtesis i conceptes que es treballen.

Observació de les tècniques d'obtenció de dades

- Quines tècniques s'han utilitzat.
- Quan han sigut arreplegades les dades.
- Per a què s'han arreplegat aquestes dades.

Valoració de l'abast dels resultats

- Com s'ha analitzat la informació i quins mètodes s'hi han utilitzat.
- Nivell d'agregació dels resultats.

Què s'ha deixat sense estudiar

- Si han quedat conceptes o segments poblacionals sense estudiar.
- Si es podrien haver utilitzat altres mètodes.

Internet com a font d'informació secundària

Possibles utilitats

Font de dades teòriques

- Ampli accés a literatura especialitzada, cosa que facilitarà una correcta formulació de l'estat de la qüestió en la nostra recerca.

Font de dades empíriques

- Accés a dades secundàries, sobretot dades estadístiques, que faciliten el desenvolupament de la nostra recerca.
- Comparacions dels resultats de la nostra investigació amb les dades obtingudes per altres recerques.
- Accés a webs i a documents (mitjans de comunicació de masses o webs com a recurs d'expressió d'individus i grups).
- Ús de les xarxes socials com a objecte d'investigació.

Internet com a font d'informació secundària

Controls de validació

Valorar
la fiabilitat

- Quin autor genera la informació, quina institució o entitat la publica, com s'usa la cita de fonts, etc.

Analitzar
l'originalitat

- Comprovar si es tracta d'un document original o és còpia d'una altra font.

Observar
l'actualització

- Quan ha sigut publicada la font, si les seues dades són actuals o ja envellides o si preveu anacronismes derivats de l'evolució del problema.

Valorar
la credibilitat

- Si les dades són independents o responen a interessos de la pàgina web on s'insereixen, si hi ha publicitat, etc.

Avantatges i inconvenients en l'ús de fonts documentals

Avantatges

Genera un volum d'informació molt important en poc temps i amb pocs recursos.

Facilita l'accés a més informació que la que generem únicament amb la nostra investigació.

Pot abastar més períodes de temps, permet una anàlisi longitudinal de la informació.

Ajuda en el disseny de la investigació (suggereix mètodes, tècniques i tipus de dades que poden ser utilitzats).

Permet estudis comparatius (anàlisis del problema en diferents llocs o en diferents moments).

No provoca reactivitat en l'objecte de la investigació.

Avantatges i inconvenients en l'ús de fonts documentals

Inconvenients

Interpretativitat múltiple: diferents investigadors poden donar diverses interpretacions a un mateix document.

Problemes en la definició dels conceptes que utilitzen (relació concepte-indicador).

En molts casos els objectius de la font secundària no s'adeqüen als objectius de la nostra investigació.

En ocasions és difícil trobar dades sobre el tema específic que estem investigant .

De vegades falta informació sobre el procés d'obtenció de dades.

Pot presentar problemes de fiabilitat i validesa de les dades oposades.

Citació de les fonts secundàries

Citar adequadament les fonts d'informació permet a altres persones localitzar els documents que hem utilitzat com a referència en la nostra recerca.

2 moments

1

Quan en el desenvolupament dels arguments o les dades que presentem en el nostre informe, fem al·lusió a una font secundària d'informació o a una obra realitzada per un altre autor.

“La precarietat i la inestabilitat inherents a la fase actual del capitalisme generen una consciència individual en les relacions laborals” (Bauman, 2005: 51-52).

2

Al final de l'informe de la investigació, en l'epígraf de bibliografia. En aquest apartat, de manera alfabètica, es col·loquen totes les referències que hem introduït al llarg de l'informe.

BAUMAN, Zygmunt (2005), *Identitat*, Universitat de València, València.

Citació de les fonts secundàries

Guia de cites: LLIBRES

COGNOM/S, Nom (any de publicació). *Títol del llibre*. Editorial.
Ciutat de publicació.

Exemples:

MARTÍNEZ PEINADO, Javier (1999). *El capitalismo global: límites al desarrollo y a la cooperación*. Icaria. Barcelona.

MONTOYA ABAD, Brauli & Antoni MAS i MIRALLES (2011). *La transmissió familiar del valencià*. Acadèmia Valenciana de la Llengua. València.

Citació de les fonts secundàries

Guia de cites: CAPÍTOL DE LLIBRE

COGNOM/S, Nom (any de publicació). “Títol del capítol”, dins Nom COGNOM/S (coord., ed., comp., dir.), *Títol del llibre*. Editorial. Ciutat de publicació, pàgines que ocupa el capítol.

Exemples:

MIQUEL NOVAJRA, Alexandre (2001). “Migracions i identitats: compatibilitats, conflictes, canvis”, dins DDAA, *Educar per a una cultura de pau i convivència*. Fundació “Sa Nostra”. Palma (illes Balears), pàg. 34-56.

LÓPEZ FACAL, Ramón (2007). “La historia enseñada en España”, dins Carlos TAIBO ARIAS (dir.), *Nacionalismo español. Esencias, memoria e instituciones*. Los Libros de la Catarata. Madrid, pàg. 329-350.

Citació de les fonts secundàries

Guia de cites: ARTICLE DE REVISTA

COGNOM/S, Nom (any de publicació). “Títol de l'article”, *Nom de la revista*, (volum), número, (mes), pàgines que ocupa l'article.

Exemples:

ARCHILÉS i CARDONA, Ferran (2010). “L'inevitable desencís. La transició democràtica (1976-1982)”, *dins Afers*, vol. XXV, núm. 67, pàg. 565-594.

GARRIDO LÓPEZ, Carlos (2002). “El regionalismo ‘funcional’ del régimen de Franco”, *dins Revista de Estudios Políticos*, núm. 115, gener-març, pàg. 111-127.

Citació de les fonts secundàries

Guia de cites: PUBLICACIÓ EN ENCONTRES, JORNADES O CONGRESSOS

COGNOM, Nom (any de publicació), “Títol de la ponència, comunicació, paper, etc.”, a *Títol de l'esdeveniment*, data en què té lloc, ciutat o institució on té lloc.

Exemples:

DE LOS REYES, María Cristina (2001), “Identidad y exclusión de la vejez en la sociedad globalizada”, dins *I^{as} Jornadas Agora Philosophica. El concepto de identidad: teoría y praxis*, 19-22 de setembre, Universidad Nacional de Mar del Plata (Argentina).

GINÉS i SÀNCHEZ, Xavier; Marina REQUENA i MORA; Manuel RODRÍGUEZ VICTORIANO; Rafael XAMBÓ i OLMOS (2010), "Democratitzant la democràcia: la participació ciutadana des de baix. La capacitat transformadora com a variable", dins *Ir Congrés Valencià de Sociologia*, 29-30 de gener, Universitat de València.

Citació de les fonts secundàries

Guia de cites: ARTICLE D'INTERNET

COGNOM, Nom (any), “Títol del document”, *Nom de la revista (si correspon)*, número, data, pàgines que ocupa l'article o número de pàgines (data de consulta). Adreça d'Internet on està localitzable

Exemples:

ALBERTONI, Giuseppe (2004), “Europa in costruzione. La forza delle identità, la ricerca di unità (secoli IX-XIII)”, a *Reti Medievali-Didattica* (Istituto Trentino di Cultura), monogràfics d'investigació i didàctica (visita el 8/01/2012).
http://www.storia.unive.it/_RM/didattica/strumenti/Albertoni.htm.

GANUZA FERNÁNDEZ, Ernesto. “Democracia y nuevos horizontes: emergencia y límites de los presupuestos participativos en España”. *Acciones e Investigaciones Sociales*, 20 (març del 2005), pp. 5-39 (visita el 21/09/05).
[www.unizar.es/acad/fac/eues/bibeues/REVISTA_AIS/20_AIS/AIS-20\(01\).pdf](http://www.unizar.es/acad/fac/eues/bibeues/REVISTA_AIS/20_AIS/AIS-20(01).pdf).

KANT, Immanuel (1788), *Crítica de la razón práctica* (visita el 7/03/2009). Llibre electrònic disponible a www.infotematica.org.ar.